

Vastaukset tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen 2022

Kaupunginhallitus 19.06.2023 § 206

Valmistelu Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilén, puh. 040 486 4101

Tarkastuslautakunta jätti arviointikertomuksen vuodelta 2022 valtuuston hyväksyttäväksi. Valtuusto hyväksyi kertomuksen ja edellytti, että kaupunginhallitus pyytää vastuullisilta toimialoilta vastauksen tarkastuslautakunnan esittämiin huomioihin.

Kaupunginhallitus pyytää vastaukset syyskuun 15 päivään mennessä oheisiin huomioihin:

Keskusvirasto:

- Miten toimialueet ovat reagoineet vuoden aikana talousarvioylityksiin?
- Paljonko on keskeneräisiä valtuusto- ja kuntalaisaloitteita?
- Käsittelevätkö valtuustoryhmät aloitteet perinpohjaisesti ennen kuin ne luovutetaan eteenpäin? Onko myös muiden puolueiden edustajilla mahdollisuus osallistua halutessaan valtuustoaloitteeseen?
- Kaupunki on hakemassa nuorisovaltuustomyönteinen kuntasertifikaattia. Mitä konkreettisia tekoja tätä varten on suunniteltu?
- Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?
- Mikä oli kehityskeskustelujen toteutumisaste vuonna 2022? Onko kehityskeskustelulomakkeessa kysymyksiä liittyen työn merkityksellisyyteen ja stressin hallintaan? Miten kaupungissa edistetään keskustelukulttuuria ja kannustetaanko työntekijöitä mielipiteiden esille tuomiseen? Seurataanko esille nousseiden esim. kehittämisideoiden ja muiden työhön liittyen toimenpiteiden toteutumista riittävästi?
- Miten korvaavan työn malli on toteutunut käytännössä? Ovatko työolot sekä työvälineet riittävän hyvät?
- Työvälineiden soveltuvuuden lisäksi on syytä arvioida työntekijöiden eettistä kuormitusta, työilmapiiriä ja psykologista turvallisuutta. Luodaanko työntekijöille riittävän turvallinen ilmapiiri, jossa jokainen uskaltaa olla oma itsensä?
- Onko esihenkilöille tarjolla riittävästi tukea ja koulutusta sekä seurantaan henkilöstöjohtamisen tueksi? Mikä on kaupungin kyky reagoida yksittäisiin onnettomuuksiin ja kriiseihin, jotka vaikuttavat kuntalaisten tai työntekijöiden hyvinvointiin, mutta jotka eivät kuitenkaan ole laajempaan varautumissuunnitelmaan kuuluvaa?

Ympäristötoimiala:

- Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?

-Onko laatu- ja kalustovaatimus ollut riittävä (talviurakointi)? Liittymien aukaisu tehdään vain osassa kaupunkia, minkä vuoksi kuntalaiset ovat eriarvoisessa asemassa. Miten laadunvalvonta auraurakoinnin osalta on toteutunut?

-Väestönsuojien ajantasaistamisen eteen työt on aloitettu. Missä vaiheessa tämä työ on menossa ja kuinka laajasti REDI:n suositukset on laitettu täytäntöön?

-Onko kiinteistöjen osalta laadittu peruskorjaussuunnitelma, jonka pohjalta korjausvelka voidaan arvioida?

-Miten ympäristötoimiala suhtautuu hankkeiden hyödyntämiseen yksittäisten strategisten painopistealueiden edistämisessä?

Hyvinvointitoimiala:

- Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?

-Olisiko monitoimihallin prosessin voinut toteuttaa ilman käyttökatoja ja mistä viivästyminen johtuu?

-Mitä kaupunki voi tehdä koulupsykologien saatavuuden edistämiseksi? Onko koulun perustoiminnassa tai kouluterveydenhoidon resurssissa huomioitu koulupsykologien puute?

-Toteutuuko erityinen tuki koululuokissa riittävästi? Onko opettajia kuultu asiassa? Olemmeko yhä avoin ja luotettava arjen kumppani?

- Vihreä ja kestävä Kemi -sertifikaatteja laajennettiin kaikille kouluille sekä Kivikon ja Hepolan päiväkodille. Minkälaisia toimenpiteitä kouluille ja päiväkodeille on tehty tässä yhteydessä ja millaisia suunnitelmia on ulkopuolisen laadunvalvonnan kehittämiseksi?

-Onko sosiaalista mediaa hyödynnetty kyselyn (monitoimihallin) toteuttamisessa? Onko kouluilta tai urheiluseuroilta kysytty mielipidettä?

Elinvoimatoimiala:

- Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?

-Karjalahden pohjoisosan asemakaavan muutos osoitti, kuinka paljon suunnittelua ja viranomaistyötä vaatii, kun iso toimija haluaa tulla alueelle. Millaisia vaikuttavuusarviointeja on tehty?

-Lisääkö kyseinen muutos vetovoimaa ja muiden yritysten kiinnostusta sijoittua alueelle? Onko kaupungilla riittävää sopimusosaamista ja onko tässä huomioitu riskienhallinta? Olisiko kaupungin mahdollista hankkia ulkopuolista sopimusosaamista ostopalveluilla?

Perusturvatoimiala:

Perusturvatoimialan osalta kaupunginhallitus toteaa toiminnan haasteiden, vastuiden ja kehittämisvastuun siirtyneen Lapin hyvinvointialueen vastuulle. Kaupunginhallitus lähettää arviointikertomuksen tiedoksi

hyvinvointialueelle ja toivoo annetun palautteen käsittelyä ja toiminnan kehittämistä vastaamaan tarkastuslautakunnan esittämiin huomioihin.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2022 on liitteenä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus lähettää oheiset huomiot toimialoille lausuntoa varten. Kaupunginhallitus pyytää vastaukset syyskuun 15. päivään mennessä.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti lähettää oheiset huomiot toimialoille lausuntoa varten. Kaupunginhallitus päätti pyytää vastaukset syyskuun 15. päivään mennessä.

Hyvinvointilautakunta 24.08.2023 § 74
191/00.03.00/2023

Valmistelu Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala, johtava rehtori Piia Hulkkonen, yhte-koordinaattori Janne Jylkkä

Kaupunginhallitus on pyytänyt vastaukset vuoden 2022 arviointikertomukseen syyskuun 15. päivään mennessä.

Hyvinvointitoimiala:

- Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?

Kaupunkistrategia 2025 hyväksyttiin valtuustossa 15.11.2021 ja käsiteltiin hyvinvointitoimialan hallinnon viikkopalaverissa 23.11.2021. Strategiaa käsiteltiin päälliköiden pitämässä esihenkilöpalaverissa, ja edelleen esihenkilöiden työyksikköpalaverissa. Kaupunkistrategia on luettavissa myös intranetissä.

Kaupunkistrategiaan pohjautuvat strategiset päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet konkretisoituvat yksiköiden toiminnoissa ja niitä mitataan määritellyin mittarein. Strategiset päämäärät on käsitelty päälliköiden palaverissa ja edelleen yksiköissä esihenkilön johdolla.

Koulut kuvaavat lukuvuosisuunnitelmissaan koulun toiminta-ajatuksen ja arvot, tavoitteet ja painotukset alkavalle lukuvuodelle sekä miten näissä huomioidaan Kemin kaupunkistrategian arvot ja strategiset päämäärät.

Varhaiskasvatuksessa on käytössä strategian pohjalta laaditut laatulupauskortit, joita käytetään pedagogisessa työssä ja tuodaan postereina esiin oppimisympäristöissä. Laaditut kortit ovat myös luettavissa julkisella nettisivuilla.

-Olisiko monitoimihallin prosessin voinut toteuttaa ilman käyttökatoja ja mistä viivästyminen johtuu?

Ympäristötoimiala on vastannut monitoimihallin KVR-urakan kilpailuttamisesta, johon on mennyt arvioitua enemmän aikaa. Myös kaavamuutosprosessi tontin muodostamiseksi uudelle rakennukselle on vaatinut oman aikansa.

Tervahallin tonttikaupan ajankohta ja luovuttaminen ostajalle määriteltiin muualla kuin hyvinvointitoimialalla.

Monitoimihalliproessin viivästyminen ei suoranaisesti aiheuta toimintojen/harrasteiden käyttökatoja koska korvaavat tilat on järjestetty.

-Mitä kaupunki voi tehdä koulupsykologien saatavuuden edistämiseksi? Onko koulun perustoiminnassa tai kouluterveydenhoidon resurssissa huomioitu koulupsykologien puute?

Organisaatiouudistuksen toimeenpanon yhteydessä opiskeluhoitopalvelut siirtyivät sivistyspuolelta perusturva toimialalle. Koulupsykologien palkkaamisesta päätettiin vuonna 2022 perusturvatomialalla. Koulutoimi esitti palveluntuottajalle opiskeluhoollon resurssitarpeen mutta ei tuottanut tai päättänyt resurssista. Koulupsykologien saatavuuden edistäminen kuuluu nykyisin hyvinvointialueen tehtäväkokonaisuuksiin, kaupunki huolehtii siitä, että hyvinvointialue tuottaa kouluille riittävät psykologipalvelut.

Koulujen perustoiminnassa on avustusrahoilla palkattu pedagogista ja avustavaa henkilökuntaa oppilaiden tuen lisäämiseksi, mutta sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä rahoituksella ei ole voinut palkata. Hankerahoituksella mahdollistui lisäksi yhteisölliseen opiskeluhooltoon lisäresurssia, mm koulunuoriso –ja koulu yhteisöohjaajan palkkaaminen (2htv).

-Toteutuuko erityinen tuki koululuokissa riittävästi? Onko opettajia kuultu asiassa? Olemmeko yhä avoin ja luotettava arjen kumppani?

Raamit oppimisen ja koulunkäynnin tuelle antaa lainsäädäntö. Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta tämän lain mukaan annettavasta tuesta kuten tukiovetus, avustajapalvelut, apuvälineet. Opetussuunnitelman perusteissa kuvataan oppimisen ja koulunkäynnin tuki, sen tavoitteet sekä käytännön järjestelyt. Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityinen tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä ja koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan etu tuen antamiseksi välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun.

Pedagogisilla ratkaisulla pyritään ensisijaisesti turvaamaan oppilaan oppiminen. Ne voivat liittyä esimerkiksi opetukseen, työtapoihin, opetuksen järjestelyihin, ryhmäkokoihin tai valittaviin materiaaleihin ja välineisiin. Nämä vaihtelevat oppimisen tavoitteiden ja sisältöjen sekä oppilaan henkilökohtaisten tarpeiden mukaisesti. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä.

Perusopetuslain 16 §:n mukainen osa-aikainen erityisopetus järjestetään muun opetuksen yhteydessä. Perusopetuslain 17 §:n mukaan erityiseen tukeen kuuluva erityisopetus järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Erityiseen tukeen kuuluvan erityisopetuksen tarve voi olla yhdessä tai kaikissa oppiaineissa. Niissä oppiaineissa, joissa erityisen tuen oppilaalla on perusopetuslain 17 §:n 1 momentin mukaisen erityisopetuksen tarve, erityisopetusta antaa kelpoisuusasetuksen 8 §:n 2 tai 3 momentin mukaiset kelpoisuusehdot täyttävä erityisopettaja riippumatta opetuksen järjestämispaikasta. Luokan- ja aineenopettaja saa antaa yleisopetuksen ryhmässä olevalle erityisen tuen oppilaalle opetusta yleisopetuksen ryhmässä niissä aineissa, joissa oppilaalla ei ole erityisopetuksen tarvetta. Tällöin oppilaalla tulee olla edellytykset opiskella yleisopetuksen ryhmässä ja hänen tulee saada siellä mahdollisesti tarvitsemansa muut tukimuodot.

Lukuvuonna 2022-2023 erityisen tuen oppilaita oli 5% kaikista perusopetuksen oppilaista. Heistä kokoaikaisessa luokkamuotoisessa erityisopetuksessa opiskeli 80% ja osa-aikaisessa erityisopetuksessa 20%. Opetushallituksen tilastopalvelun mukaan vuonna 2021 koko maassa erityisen tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista oli 9,4%.

Lukuvuonna 2022-2023 perusopetuksen tuntikehyksestä erityisopetukseen käytettiin yhteensä 596 tuntia viikossa. Luokkamuotoiseen erityisopetukseen tästä käytettiin 293 tuntia viikossa. Pienryhmiä oli 12. Osa-aikaiseen erityisopetukseen käytettiin 303 tuntia viikossa. Yhtä laaja-alaista erityisopettajaa kohden oli laskennallisesti 136 oppilasta. Osa-aikainen erityisopetusresurssi kohdennetaan tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden opetukseen.

Erityisopetuksen resurssi kohdentuu kouluille oppilasmäärän ja erityisen tuen oppilaiden määrän mukaan. Rehtorit päättävät koulukohtaisen resurssin kohdentamisesta ottaen huomioon opettajien arvion oppilaiden tuen tarpeesta.

Hankerahoituksella erityisen ja tehostetun tuen oppilaiden tukemiseen saatiin lisää resurssia 165 tuntia viikossa resurssiopetukseen ja läksykerhoihin. Koulunkäynninohjaajia palkattiin hankerahoituksella 12 luokkiin, joissa on tehostetun ja erityisen tuen oppilaita.

Perusopetuksen opettajilta kysyttiin kyselyssä keväällä 2023, mihin asioihin he toivoisivat, että resursseja kohdennttasiin. Opettajien mielestä viisi tärkeintä ovat: ohjaajaresurssi, jakotunnit, resurssiopettajat, oppilashuoltopalvelut ja läksykerhot.

Huoltajilta kysyttiin kyselyssä keväällä 2023 kolme tärkeintä kodin ja koulun yhteistyömuotoa, jotka olivat wilma, vanhempainvartit ja whatsapp. Huoltajista 85% oli tyytyväisiä tiedonkulkuun ja 80% oli tyytyväisiä yhteistyöhön. Huoltajista 85% koki, että koulu ottaa yhteyttä tarvittaessa ja 90% koki, että kouluun on helppo olla yhteydessä. Huoltajista 76% koki, että lapseni saa riittävästi ohjausta ja tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Huoltajien tyytyväisyys kouluun ja sen toimintaan oli kokonaisarviona 3,89/5.

- Vihreä ja kestävä Kemi -sertifikaatteja laajennettiin kaikille kouluille sekä Kivikon ja Hepolan päiväkodille. Minkälaisia toimenpiteitä kouluille ja päiväkodeille on tehty tässä yhteydessä ja millaisia suunnitelmia on ulkopuolisen laadunvalvonnan kehittämiseksi?

Kouluille ja päiväkodeille tehtiin – ja tehdään jatkossa vuosittain – sisäinen auditointi, jossa käydään läpi kaupungin sisäisten auditoidijien kanssa kohteen ympäristövaikutteisia toimintoja, niiden nykytilaa, parannuskohteita ja tavoitteita. Jätelajittelut organisoitiin kaikkien lajikkeiden osalta, jätemäärien mahdollista vähentämistä mietittiin ja toteutettiin, oppilaiden ja lasten osallistamista ympäristövaikutteiseen toimintaan lisättiin ja toisaalta ympäristövaikutteisia tekoja sisällytettiin toimintoihin entistä enemmän. Hyviä käytänteitä levitettiin ja myös vastaanotettiin muilta. Turvallisuusasioiden ja -ohjeiden ajantasaisuudet tarkistettiin ja tarkennettiin. Ympäristövaikutteisia toimintoja systematisoitiin, vastuita tarkennettiin ja koko toimintamalliin sisällytettiin enemmän ympäristöajattelua.

ISO 14001:2015 ympäristösertifikaatin voimassapito edellyttää vuosittaista ulkoista auditointia, jonka Kemin kaupungilla suorittaa toistaiseksi Bureau Veritas. Auditoinnin käyntikohteiksi valikoituu aina muutama Kemin kaupungin kohde ja valikoidut kohteet vaihtelevat vuosittain. Tiedetyt asiat, mm. ympäristötavoitteiden tilanne ja aiemmin havaittujen parannuskohteiden ja poikkeamien korjausten tilanne tarkistetaan kuitenkin asiakirjoista vuosittain, vaikka paikan päällä ei vierailtaisikaan. Varsinaisen ulkopuolisen auditoinnin lisäksi kaupungin sisäiset auditoidijat, jotka eivät ole kouluun tai päiväkodin henkilökuntaa, auditovat kaikki Kemin kohteet vuosittain joko käymällä paikan päällä tai kyselylomakkeiden avulla.

-Onko sosiaalista mediaa hyödynnetty kyselyn (monitoimihallin) toteuttamisessa? Onko kouluilta tai urheiluseuroilta kysytty mielipidettä?

Monitoimihallin tarvesuunnitelmavaiheessa, kysyttiin ensimmäisen kerran mielipiteitä urheiluseuroilta. Hankesuunnitteluvaiheessa toteutettiin laajempi kysely niin seuroille, kuntalaisille kuin muillekin käyttäjille. Kysely oli kaupungin nettisivuilla, sitä jaettiin myös sosiaalisen median kanaviin. Vastauksia saatiin yli 200, joista suurin osa oli seurojen edustajia, kuitenkin laajasti muitakin käyttäjätahoilta.

Työryhmissä on ollut kouluja edustamassa tarve- ja hankesuunnittelussa lukion rehtori sekä ammattiopisto Lappian edustaja. Lisäksi yläkoulun liikunnanopettajat ja rehtoreita on osallistunut KVR-urakan suunnittelutyöryhmiä tukeviin palavereihin. Tilat on suunniteltu mahdollistavan koululiikunnan jatkossa kaikille Kemin kouluille sekä lukiolle ja ammattiopisto Lappialle.

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää antaa kaupunginhallitukselle oheisen vastauksen tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen vuodelta 2022.
Päätös	Hyvinvointilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle oheisen vastauksen tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen vuodelta 2022.

